

Előfizetési árak:

Félévre . . . 80 Leu
 Negyed évre . . 40 Leu
 Egy óra . . . 14 Leu
 Külföldre egy évre 280 Leu
 Hirdetés — Nyilttér
 díjszabás szerint.

SZÉKELY UJSÁG

egyesülve a SZÉKELY HIRLAP-pal.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A
 SZÉKELY UJSÁGOT
 Néhai Molnár Emil
 a
 SZÉKELYHIRLAPOT
 Biró Lajos alapította.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Kovács J. István

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

KOVÁCS-HIRLAPIRODA, Str. Gen. Avarescu
1. szám.

Főszerkesztő:

Dr. I. Diénes Ödön

Hozzászólás:

Kisebbségi magyarság és a reverzális.

Hogy súlyosabb legyen a magyar sors, hogy nagyobb súllyal nehezdedjen reánk a turáni átok, a magyarságot a vallás-különbözőség is még jobban megosztja. A töröknek megvan az ő mohamedán vallása, az angolnak anglikán, a svédnek, norvégnek a lutheranus, olaszoknak, spanyoloknak, franciáknak a róm. katolikus, japannak a buddhista és sok-sok boldog és nagy nemzetnek az ő egyseges nemzeti vallása.

Nekünk van római katolikus, görög katolikus, kalvinista, lutheranus, unitárius vallásunk, hogy a sokféle adventista, baptista, nazarenus, szombatiszták stb. szektákról ne is beszéljünk. De ez meg nem volna olyan nagy baj, ha a felekezetek az amugy is agyon-sanyargatott kisebbségi sorsunkban szép egyetértésben megfennének egymással. — Szép kijelentések hangzottak el a kisebbségi magyar egyházak részéről arról, hogy testvéri egyetértésben fogunk egymással elni, egymás aklából nem fogjuk a hiveket elterelni, hogy így a magyar kisebbségi sorsot, vagy mondhatnánk úgyis: súlyos keresztet, jobban bírjuk elviselni. Ugyátszik azonban, hogy az egyházak eme nemes szándéka valóra nem vált, mert ezzel szemben azt látjuk, hogy

amikor két szív egyet dobban, amikor a szerelmes szívek elvesztik a józan megitehetes képességét, akkor vagy az egyiket, vagy a másikat megfosztják lelkenek legdragább kincsétől, hitben meggyőződésüktől

ahelyett, hogy letennék a fegyvert s hagynák, hadd kövesse a fiúgyermek az apa — leánygyermek az anya vallását.

Ez az igazi kisebbségi magyar gondolkodás.

A kisebbségi magyar embernek először magyarnak kell lennie s csak azután katolikusnak, reformátusnak stb.-nek.

Azt mondják kath. testvéreink, hogy a kath. papság azért nem tehet semmit a mostani állapot ellen, azért kell minden esketésnél a nem kath. féltől reverzálást kérjen, mert Róma másként nem engedi, hogy a házassalándókat megeskessék s aki ezen tette teszi magát, azt nem részesítik az egyház kegyeiben és jótéteményeiben. Ez igaz, de akkor a kisebbségi sorsban élő erdélyi r. kath. egyház maholnap szemben találja magát a hiveit s azok gyermekeit elhódítani nem engedő többi kisebbségi magyar egyházakkal s azok hiveivel.

A Székely Ujság nov. 10-iki számából megdöbbenéssel olvastuk a „Figyelő”-rovatot és abban a Teleagdi ref. egyház határozatát a kitérésekkel és reverzálisokkal kapcsolatban. Mi ez, ha nem a kisebbségi sorsban élő magyarság egymás elleni harca?!

Meg szomorubb, amit ugyancsak a Székely Ujság emített száma más helyen közöl. A november hatodik k. -vasarhelyi református presbiteri ülés is kenyszerítve volt foglalkozni a kath. egyház javára és ref. egyház kárára történt sorozatos reverzálisokkal és hasonlóan, a Roma által meghonosított eszközt kénytelen védekezésül alkalmazni eltervedt hiveivel szemben akkor, amikor az egyház áldásos jótéteményeiben való részvételből kizárja őket. — Közben pedig a katolikus és ref. magyarok között nő az ellentét, mélyül a szakadék.

Quo vadis?! — Hová rohansz edes magyarom?! — Egymásnak megyünk akkor, amikor annyi az ellenségünk, mint csillag az égen?! És szabad nekünk ezt tenni nyomoruságos kisebbségi sorsunkban? — Nem! — Ha bármikor az volt, ma nem szabad!

Ma meg kell vetni, ki kell közösíteni magyar sorainkból azt, aki akár vallási elfogultságból, akár önző érdekből a másik hazasulandó felől azt kívánja, hogy az apa fiú gyermekei, az anya pedig leánygyermekéi vallásáról lemondjon.

Nagyon érdemes meghallgatni, mivel indokolja pl. egyik székelyföldi városkában egy házassalándó ifjú a leány és szülei előtt, hogy miért követel ő reverzálást. — Ha a leány ad reverzálást, akkor reménye van, hogy ő lesz „idővel” a kath. egyházmegyének ügyésze. — Szóval egy fiatal, szép, művelt és vagyonos leány tagadja meg hitét azért,

mert az anyagi érdek így kívánja. Hát szabad ez?!

Istennek hála akadnak más esetek is. Bemutatunk olyat is. A ref. édesanya elhalt, hátra hagyva a kath. apára két fiút, akik kath. és két 3 és 5 éves leánykát, akik reformátusok. Az apa ma a kath. egyház főgondnoka, buzgó katolikus, fiai is azok; leányai pedig minta-jó reformátusok, annak ellenére, hogy ahol e család lakik, csak kath. templom van. De a kath. apa nagyon ügyel arra, hogy leánykái meghalt felesége ref. hitet megtartsak. Hogy miért? — mert igazán szerette és tisztelte felesége emlékét meg halott poraiban is és mert nemcsak külsőleg, hanem igaz-vegy, a lelke legmelyeig magyar volt, ami tudta, hogy

aki vallását úgy cseréli, mint más a fehéreneműt, az könnyen eladja lelkét is, ha érdeke úgy kívánja!

A két, hevenyében kiragadott eset világosan jelöli meg az utat, amely a magyarság szempontjából egyedül a helyes, mert minden igaz katolikus-, református-, unitárius-, lutheranus magyar ember akkor igazán magyar, ha szereti hitét, de tiszteli a másét, hogy így az ő meggyőződését is a tisztelet övezze.

Azért, aki magyar vegyes házasságot köt, férfi és nő követelje, hogy fiuk az apjuk-, leányok az anyjuk vallását kövessék. Csak így sikerül kiküszöbölni az egymásközi megosztás legsúlyosabb okainak egyikét, mert ez az egyedüli lehető megoldás sötét kisebbségi magyar jövőnkben, mely eggyé forraszt minket. Ez az egyetlen Erdélyi megoldás, a megértés eme klasszikus földjén, amelynek követése könnyebbé teszi a rank most is nehezdedő turáni átok elviselését.

E sorok célja nem a megbántás, hanem a szeretet és egyetértés, az ellentétek kiküszöbölése. Igaz sorok ezek. Vajha minden kisebbségi magyar ember lelkét megihletné!

Semper idem.

Sorsdöntő napok az európai politikában.

A nov. 18-án életbelépő rendszabályokra Olaszország elképesztő választ ad.

Amint ismeretes, a Népszövetség a bűntető rendszabályok életbeletelését november 18-ára tűzte ki. Az abesszin események mellett most az izgatja a világ közvéleményét, hogy a rendszabályok életbeletelése nem fog-e újabb európai bonyodalmakra vezetni.

Az is ismeretes, hogy Olaszország tiltakozó jegyzéket intézett a szankciókat végrehajtó államokhoz s az a jegyzék már magában hordja az esetleges visszatérítések magvát. Most a *Giornale d'Italia* c. olasz lap vezércikkben foglalkozik ezzel a jegyzékkel és többek között a következőket írja:

— A tiltakozó jegyzék nem félelemből született meg. Olaszország teljes nyugalommal várja a megtorló intézkedések megkezdését és ezekre azonnal olyan ellenállás-

sal válaszol, mely az egész világot elképesztíheti. Olaszország azonban felhívja az egyes államok figyelmét arra a felelősségre, amely a megtorló intézkedések alkalmazásával rájuk hárul!

— A parlament megnyitása. Pénteken nyitották meg a parlament új ülésszakát. Ölésege a trónbeszédben a békes külföldi politikát hangoztatta. A mai súlyos idők három parancsa — úgy mond — előrelátás, erősbítés, egység.

LEGUJABB

Az abesszin harcok az olaszok előnyomulása megállított. Tögroranai volt nagyobb csata, ahol Kassza herceg csapatai sok halott és sebesült hátrahagyásával megfutamítottak.

Egyiptomban a véres zavargások tovább tartanak. Kritikus az angolok helyzete.

Részletes jelentés

a megyei Magyar Párt elnöki tanácsának üléséről.

(Hiv. sajtóközlemény.)

A megyei magyar párt elnöki tanácsa október 22-én ülést tartott, melyen az Elnökség 18 tagja volt jelen és 2 tag a távollétét kimentette. Szentkereszty Béla elnök bejelentette az országos központi elnöki tanács és parlamenti csoport legutóbbi ülésén történteket az országos naggyűlés elhalasztásának tárgyában és közölte, hogy 1936 év tavaszán fogják az elmaradt gyűlést Sepsiszentgyörgyön megtartani.

Az előző elnöki tanács ülésén hozott azon határozatának kívánt a megyei elnöki tanács érvenyt szerezni azzal az újabb határozatával, hogy újból megkeresi a kiküldöttjei megnevezése végett az eddig még választ nem adott Csik és Udvarhelymegyei magyarpartit tagozatok vezetését. Ezeknek újból hangsúlyozta, hogy a Székelyföld területének összefüggő egész volta s az e területen a jelenlegi kormányképviselők által különösen Háromszék megyében gyakorolt sovinszta módszerek nemcsak erkölcsi, de anyagilag is elviselhetetlen terheket jelentenek lakosságunkra, melyet csak egyöntetű és erélyes fellépéssel lehet kellő elhárító támadásban reszesíteni és azoknak az országos magyar párt elnökségével, minél reszletebben közlése útján módot adni erélyesebb akciókra akár az egyes miniszterekkel és a kormányval, akár éppen a külügyminiszterrel, sőt a parlament nyitott ülésén is, mert a felidezett állapotok egyenesen tűrhetetlenek.

A székelyföldi pénzügyi intézetek egyesítése tárgyában hozott előző határozata kapcsán az elnök jeleztette, hogy az eddigi eseményekről és mert e kérdésnek ez időszaki nyilvános tárgyalása sem az érdekeit pénzintézeteknek, sem pedig az érdekeit csaknem minden előnyös szolgálatot s ezért a továbbiakra az elnöki tanács egyelőre várakozó álláspontra helyezkedett. Ezzel kapcsolatosan az elnöki tanács ismételt hangsúlyozni kívánta, hogy az évtizedek, sőt évszázadok óta mindig más érdekek szolgálatába állított székelység csak akkor tud nemcsak gazdasági, hanem erkölcsi és politikailag is komoly tényezővé válni, ha erőt minden terepen egyesíti és pénzügyi vezetői végre az utolsó órában belátják, hogy a kisméretű bankároskodás csak egyéni érdekek szolgálatára lehet alkalmas, de nem tud megfelelni azon magasabb szempontoknak, melyet egy olyan nép, mint a székely, joggal igényel vezetőnől, hogy felismerjenek és megvalósítsanak, mint amit egy székely középbank létesítése jelent az Otvidéken és a Marosvidéken.

A székelyföldi kulturális és iskolai autonómia kérdésben a háromszék megyei magyar párt már három ízben is hozott intézkedési határozatainak szellemében elenk eszmecsere indult, melyet dr. Molnar Dezső indított be azon keretével, hogy újból keressék meg az összes magyarpartit tagozatokat, hogy ne idegenkedjenek az ügynek határozott alakban való megvalósítási tervezetével foglalkozni. E célból ismételt megkeresi a megyei elnöki tanács az orszá-

gos párt központját és minden egyház vezetőségét, melynek magyar hívei vannak, hogy hozzanak olyan értelmű határozatot, amelyet Marosvásárhelyen 1933 évben hozott, megbízván a magyarpartit parlamenti csoportját a vonatkozó törvénytervezet megszövegezésével is és az elkészítendő tervezetnek széleskörű ismertetésével, hogy meggyőzzék nemcsak a magyarság kulturális tényezőit, hanem az államkormányzásra hivatott mindenkor politikai vezetőket is, hogy a székelység kulturális irányának megőrzése és fejlesztése államérdek.

A székelység államhűségének biztos záloga volna a párizsi egyezményben s ennek 11 §-ában kifejezetten biztosított székely önkormányzati szervek útján gyakorlandó és a székelység anyanyelvén az állam költségen folytatandó iskolai és kulturális autonómia megadása. A más magyar vidékek kulturális és iskolai érdekei ugyancsak a párizsi egyezmény 10 és 11-ik §-ai értelmében kiváltképpen az egyházak útján nyertek védelmet, az aránylagos államsegélyek alakjában, mely módszer eddig igen hiányosan vétetett fogadásba. Innen van az, hogy az egész magyarság tanköteleseinek csupán és alig 1/3-a kap részbeni anyanyelvű oktatást, míg a Székelyföldön még ennyi sem, lévén ez a vidék talán a legszegényebb és a legmegtámadottabb kulturális és egyéb

Figyelő.

Az anyaföld hívta...

A nagyasszony hazatért pihenni.

Mert ott, a pesti temetőben, nem találta a pihenést.

Pedig a testvérháza anyaföldjében ép az a szellő simogatja a sírdombok virágait, ha jön a tavasz és a napsugár meleg csókja felrázza az alvó földet, — mint erre felé az ő székely fenyveseket.

És ott élnek a gyermekei... Akik néha-néha meglátogathatnák a sírt, a fiú elmondhatná a bánatát, ha sebet üt rajta az élet és az édes anyai szív ott a hantok alatt is meghallaná a panaszt, a sóhajtatást, a gyótródest.

Mégis...

Hazavágyott.

Haza annak a kis székely városnak virágos temetőkertjébe, ahol egy tisztességes élet küzdelmei között olykor-olykor kísértelt és a lelke megfurdult a régiékről, az elköltözöttekről való visszaemlékezés napsugaras tájában. A nagyasszonyt a szíve, a föld szerelme hazahívta...

Néhány esztendővel ezelőtt megadatott neki a kegyelem, hogy a gyermekei körében hunyja le örök álmra jószágos szemét, bucsuzóul volt azonban egy utolsó kérése.

— Édes fiam, tedd meg nekem, vitess haza majd... a vásárhelyi temetőbe.

Majd... ha... kételkedés a jövőben.

A fiú gyöngéd, áldozatokra kész gyermeki szeretete lerombolta az akadályokat és az édes anyja szava parancs volt a fiúnak.

És tegnap, ezerkilométeres út után, hazatért elfoglalni helyét szülővárosa kalvinista temetőjében.

Ti, halandók, akiket a nagytaposó malom megpróbáltatásai kizökkentenek az ember rendeltetésének eszményiségéből, merítsetek példát erről a szeretetről. Arról a szeretetről, mely visszatér holtan is az édes anyaföldhöz. Bolyongtok sokan a nagy világban, a sors eldobott a határon át... de azért ne feledjétek azt a rögöt, ahonnan kiindultatok.

Csekme Ferencz

1860—1935.

Amikor negyedik elemista koromban a nagyenyedi Bethlen kollegiumba kerültem, a bennlakás legfőbb felügyelője Csekme Ferencz volt, mint végzettségű theológus és legidősebb jurátus. Ő volt a contra-senior. Tekintélyes állás volt a contra-senior állás. A diák, kivált a kisdiaák szemében, igen nagy ur. Mintha ma is látnám a contra szobáját s benne az elenk szemű, fekete hajú, bajuszu, csoparna szakau, fekete ruhás Csekme Ferenczet, amint erőteltetett szigorú saggal, ami mögött egy végtelen kedves jóindulatú embert ismertünk meg, tartotta fenn a közel ezer bennlakó diák felett a rendet.

Az enyedi kollégiumi 2 jurátusi év után a gerneszegi református egyház hívta meg papnak s ott élete le boldog, meglegegett életet.

De lássuk röviden, ki is volt?

Zabolán született. Egyszerű székely kisnemes emberek voltak a szülei. Szegényesen, ugyszóván mezőgazdasági gyermekként vitte apja a Bethlen-kollegiumba. „Hajdan és most” című visszaemlékezésében leírja, hogy szülei milyen nagy gonddal, szeretettel engedték utra, hogy pakoltak fel ruháit, ágyneműit, elemőzsiait a hosszú utazásra. Másik visszaemlékezésében így írja le diák-

eveinek első napját: „Reg volt, mikor 8 napi dőceges után nem pütyergesek és ezer remények között megerkezünk Zaboláról Nagyenyedre. Amint... a kúrián ödöngölek, megszólít egy paca ur (azután tudtam meg, kursor), (kursor-lu ar) s azt kéri tőlem: „szolga vagy-e dardas?” Az, feleltem alázatosan. — Nohát jere a papához. Labam a földbe gyökerezett, ilyen nagy urhoz, én! Beléptem a vatikánba (Alsószob 10 sz. szoba). Itt lakott a szolgafőnök. (Egy nagyobb diák a papa, lásd a Nagyenyedi diakelet című könyvemben)

— Hogy hívnak? — kéri a pápa.

Megmondtam.

— Háromszékről igen ajánlottak nekem, megkapod a 2 cipőt és személyiúrk (p. urais majestatis) mellett leszel p. cipista s ha jó viseled magad, kiállításba helyezem a felkosztot.

Két dolgot nem értettem, mi az a principista és mi az a felkoszt? Az elsőről gondoltam, hogy valami ize, a másikat gonosz sejtelmek foglalkoztatának. Mi az a koszt? Vigasztalt, hogy protekció folytán csak fél. Az volt meg csak a további rész: mekkora kosztnak a fele?

Az idő mindent megmagyaráz. Hamar megtudtam, hogy a principista nem ize, amint előbb naivul gondoltam, hanem hivatal. Cipőtakarítás, mosónehézválogatás, ágyvetés, mosdóvizelőtetés, lámpatakarítás, asztal-leporolás, ruhakefézés, süteményes, Santa Máriskótól való gyümölcsösség, seprés stb.

a velejáró kötelek. A koszt pedig nem husáng, hanem étel és a fél azt teszi, hogy csak minden második nap eszel! („... eszel: ingyenkosztot.)

Néhány évig szolgagyermek volt Csekme Ferencz, aztán mint jóeszű, jótanuló székely diák erettségzett, theológiát végzett, contra-senior s onnan gerneszegi pap, majd öreg korára esperes lett s az elszármazott székely fiúból lett gerneszegi papot ott helyezték néhány nappal ezelőtt örök nyugalomra, ahol boldog életének fél évszázadát leélté, a Marosmentén. A marosvásárhelyi temetőben pihen.

Mint gerneszegi pap egész lelkével egyházat, fáját, híveit szolgált. Szelid humoru rajzokban, elbeszélésekben örököltette meg a nemzeti és egyházi hivatása közben küzdő, de mindig önértékes, tiszta lelkű kalvinista papot. — Ugy saját magát és családját, mint papársait név szerint megnevezve, igen sok kedves, vidám hangulatú elbeszélésben írta le. Minden írásában a szűkös jövedelem, a gondokkal küzdő magyar református egyház, pap életét Isten végzésében bölcs megnyugvással jellemzi. Rövid, találó életképeket rajzol az egyházi gyűlésekre összegyűlt papokról, családjaikról, a faluról városba ritkán járó papról, aki meglepetéseket keres a városi üzletek kirakataiban szerény pénztárcája ellenére családtagjainak. Írásaiban emlékeit, élményeit keresetlen egyszerűséggel, magyarsággal örököltette meg. Neki az írás az volt, mint másnak a lélekzés. Egyszerű, természetes, közvetlen

törvényes látszatu, de valóban a névelmezés és más közigazgatási eszközök sovínizta igénybevevői által legjobban megnyomortva, ahol a magyar tagozatok az állami iskolákban alig maradtak meg néhány helyen. Tg. Sácuesc-en például az állami leánygimnázium is átfarmáltatott tisztán román tannyelvű iskolává, holott ez az iskola a külföld előtt, mint magyar tannyelvű állami középiskola szerepel. A már lenyelvívizgátatott állami elemi iskolai kisebbségi magyar tanítók tekintélyes többségét nyugdíj nélkül szélnek eresztették s ujabban a gimnáziumokban 17 év óta, csak az impérium változás óta tanított kisebbségi tanárok és tanárnők 20-30 éves szolgálattal menesztettek csak azért, mert kellett az üres hely a tulzott mértékben felnevelt újabb román tangenerációnak. A román lapok kegyetlen és tulzott tartalommal megírt cikkei mind helyi román nagyszájú és nagyságu sovínizták informálása, sőt egyenesen hamis informálása alapján állítják a tudatlanság pellengetjere a tanerőket s nem gondolják meg, hogy a Romániának adott székely terület és annak lakói itt őslakók, akiket kipusztítani akarni lehet, de kipusztítani tudasukhoz nagyon be kell hunyva lennie az európai közvelemény szemének, ha nem sikerül a beiföldi illetékes tényezőket jobb belátásra bírni, mely megfeleljen az igazságnak is, az emberiessegnek is és a történelmi tényeknek is. Az elnöki tanács lehetetlennek tartja, hogy minden egyházi és társadalmi kultúrtevéző összefogása az állam hivatalos politikáját meg ne tudja győzni arról, hogy fontos államérdek fűződik a székely iskolai és közművelődési önkormányzat megvalósításához. Nekünk székelyeknek nem szabad tovább tétlenü. néznünk és várnunk a fejünk feletti vihar elcsendesülését. Az egyházak is rá kell, hogy jöjjenek — s bizonyára rá is jöttek —, hogy a megalakítandó székely önkormányzati szervezeten rajuk is fontos szerep vár és nélkülük az, csak egyházellenes felfogás alapján volna megvalósítható. Ha az egyházak és a magyartannyelvű székely társadalom összefog, úgy több iskola oicsóban lesz fenntartható és az állam ellenőrző hatósági ténykedése is kevesebb terre szorúna.

A kérdéshez majdnem mindenik elnöki tanács tag hozzászólt s a fenti értelmű határozat kimondása egyhangú volt.

Dr. Fábián László és dr. Keresztes Károly különböző közigazgatási (adó és közmunka) visszaélések esetét hozta fel, melyekre nézve az elnöki tanács úgy határozott, hogy vizsgálat elrendelését kéri az illetékes minisztériumoktól és ahol helye van, egyéni tevékenységeket is bead az érdekeltek szerveinek orvoslása céljából.

Az ifjúsági csoport azon bejelentését, hogy nem kíván külön szervezetként szerepelni, hanem az elnöki tanács és intéző-

bizottság keretében és utasításaihoz képest kíván közreműködni minden magyar érdek szolgálatában, az elnöki tanács tudomásul vette s a legközelebbi alkalommal gondoskodik az ifjúsági csoport tagjai közül a párt hivatalos szervezetébe leendő behívásáról, illetve beválasztásáról.

A Kisküküllő megyei határozat is élénk megbeszélés tárgyát képezte s ennek során dr. Polonkay L. vadar javaslatára kimondotta az elnöki tanács határozatban, hogy a megyei közgyűlés, illetve intézőbizottsági ülés elé viszi annak megtárgyalását és ennek kapcsán tárgyalatni fog a szövetségek létesítésének kérdése is, ahol lehetne existenciát adni az elhocsátott magyar kisebbségi tisztviselőknek is.

Az országos magyar párt központi intézőbizottságának történelmi szakosztályába dr. Jakabfy Elemér megkeresésére Csutak Vilmos kollegiumi rector-professor választotta meg.

A megyei intézőbizottsági ülést az elnöki tanács 1935 évi november 28-ik napjának d. e. 10 órájára tűzte ki, később közlendő helyiségbe Sfântu-Gheorghen. Elhatározatott az is, hogy az elnöki tanács ülések ezután főleg oly községekben tartatnak meg, ahol valami a kisebbségi érdekeinket sértő esemény történt.

Szóba került a gelencei iskola lebontási ügye is,

melyet a fenntartó r. kath. egyház megfelelő jogorvoslatokkal támadott meg és az ügy a politikai fórumok által is illetékes helyeken eljárás tárgyát képezi, valamint az árapataki ref. iskola ügye is, melynek vadonat új épületét „sequestrálta” a megyei irodaigazgató, állítólag prefectusi utasításra, akinek szereplése és utasításai maradandó nyomok nélkül telefoni utakon nyernék kielégülést és teljesítést.

Szóba került különösebben a községek már jóváhagyott költségvetéseinek, ugyan-csak prefecturai (esetleg prefectusi) utasításra újból megállapítása, legiöbbször többszáz %-os költségemelésével, amit a községek alig bírnak. Nemkülönbén a lakósságnak közmunkára csendőri karhatalommal hajtása, ami teljesen törvénytelen.

Mindezek ügyében az elnök, mint parlamentár is az illetékes minisztériumoknál el fog járni.

Az indítványok során bejelentette az elnök a községek meglátogatását és ezzel kapcsolatban panasznapiok tartását. De addig is felhívja az elnökség magyar pártunk tagjainak figyelmét a Sfântu-Gheorghen (Str. Gen. Moşiu 17. sz. a.) működő pártirodákra, mely mindenkinek rendelkezésére áll.

Erdélyi katolikusaink nagygyűlése.

Szomorú sorok az igazgatóság jelentésében.

Az erdélyi róm. kath. egyházkerület tegnap, november 15-én tartotta meg évi rendes közgyűlését Zomora Dániel püspöki vikárius elnöklétével.

A közgyűlés a szokásos tárgysorozattal folyt le: Megnyitó, jelentések iskoláinkról, költségvetések stb.

Bevezetésül az igazgatóság jelentése hangzott el, mely mintegy jankiadás döbbenett a szívekbe. A jelentés többek között a következő:

„Hiveinkre lélekzetfójtó sullyal nehezedik a mindennapi kenyér kérdése. Sok ezer testvérünk lézeng állás, munkaalkalom, kereset nélkül lerongyosodva, tesovanyodva, városainkban tereinken, utcáinkon. Meg hagyjan, ha besopogtatnak adományokért egy-egy irgalmasszívű házhoz, de hány tisztcsaládapa, anyja kénytelen otthon senyvedni gyermekeivel, kenyér nélkül, ruha nélkül, mert koldulni szegyen. Foglalkozáshoz, munkaalkalomhoz pedig semmi erőfeszítéssel sem juthat.

Székelyföldi falvaink népe teljes penztelenségben aránytalanul súlyos közterhekkel a vállán olyanokkal is, amelyek viselése nem az ő feladata, csüggedten néz a jövője elé, tehetetlenül, némán szemlélve napi életének, jövőjének teljes megrendülését. A népnek jövőjének és sajátos, válságos népi sorsunknak a sötét látóhatára alatt élők mindennapi zaklatott életüket, ugyancsak min-

denkép megviselt intézményeink, sohasem tudjuk ma, hogy mire virradunk holnap.

Iskoláink beszüntetése, működésük korlátozása, iskolás gyermekeink hitvallásos iskolákba való beíratásának tömeges akadályozása mindennapi jelenséggé váltak, különösen a Székelyföldön. Legjobb meg kellett elatunk, hogy a Gheorgheni iskola épületét karhatalommal lebontották.

Ebben a csüggedt hangnemben szól a jelentés bevezető része. Dr. Vargha Béla igazgató tanácsos a gelencei iskola ügyét terjesztette a közgyűlés elé.

KÖNYVNAPTÁRAK

nagy választékban

a KOVACS-hir apirodában

Megkezdődnek a Kath. Otthon előadásai

November 21-én, csütörtökön este fél 9 órakor kezdődnek a Kath. Otthon népszerűsítő, tudományos előadásai.

Előadók lesznek:

1. Bögözi József plebánon,
2. Luperjessy Albert,
3. Poronnyi László.

Ezen előadásokra vallásra és nemzetségre való tekintet nélkül mindenkit meghív és szívesen lát az Otthon elnöksége. Belépődíj nincsen.

minden írása. Öszinte lélekkel trefál úgy, hogy azzal senkit sem sért. A legszebb példaképe erre „Az óra” című elbeszélése.

„Polgári anyakönyv” című emlékezésében leírja apjának, akit végtelen szeretettel jellemez, a Bibiába írt feljegyzéseit. Ebből látjuk, hogy Csekme Ferencz 1860 június 7-én, Urnapian János nevű, egy év múlva elhalt ikerestvérevel született.

A papleányokról, p p nékről, az egyházi közgyűlések vidám baráti összejöveteléről éppen olyan vidám, szeiéd humorral ír, mint azokról, akik környezetében élnek, a tanítónőkről, Vak Domokosról, vagy a soványjóvedelmet hozó kanonikáiról. (A pap használatára szolgáló egyházi ingatlanok.)

1911 és 1912 ben „Képek a parokhiáról” címen egy-egy kötet, 1913-ban „A Szárnyaskerek diadala vagy a vasut, mint népnevelő” címen egy újabb kötet elbeszélést, rajzot adott ki. Hosszas, 14 évi szünetelés után 1927 ben jelent meg a „Képek a parokhiáról” harmadik kötete, majd 1929 ben a negyedik és egyben befejező kötet. Ebben egyik elbeszélést már a halál gondolatával fejezi be: „Ime, hol közvetve, hol közvetlenül póruijartam minden órával. Már csak arra vagyok kíváncsi, hogy és miként út ki — végörám?”

Boldog családi életet élt feleségével, Pap Ionával, kit gyöngéd szeretetével halmozott el. „Az átalvető” című elbeszélést így végzi: „Jupiter az emberek hátára átalvetőt tett; az elől függő részébe a mások

hibáit, a hátul függő részébe pedig rakta az ember a maga fogyatkozásait. És mind a kettőbe a papnak érdemeit tettem, — hibák? — azok nincsenek.” Milyen finom, gyöngéd vonás ez Feri bácsiról, aki e pár sorral felesége iránti végtelen szeretetet mutatta ki.

Írásaiban, rajzaiban mindenütt a vallásos, boldog ember megelégedettsége sugárzik reánk. „Az én kánonikám” című rajzában, melyben a kaszálon szénagyűjtéskor sétáló pap és kurátor beszélgetnek, így ír: „Bizony kurátor uram, olyan az ember élete, mint a fű és a tova futó hálám a Maros színén, melyet egy fe ugró hal csak az imént csinált. Rövid ideig tart, de azért szép. Nekem legalább szép. S úgy szeretem, tudja, itt, a szép természetben. Isten szavát hallom a Maros locogásában, a lomb titkos susogásában, a madarak víz énekében s úgy tetszik nekem, hogy a lekaszált rét illata is az ő lehellete.”

Csekélységekben suhan át az ő boldog világnézete. „A toronyóra” című rajzában így ír: „Mikor majd Toldalagon veri a harang: egy fertály, két fertály, három fertály.... Minő búbáj... Érdemes ezért leélni egy életet”.

Vagy „Kongrua előtt” című korképében egy szegény eklézsiában élt paptárs szájába adja ezeket: „Pompás házat építetek nekem. Ur vagyok. Nem cserélek senkivel. Végül megértem azt is, hogy 2 pár csizmám van.”

Diákkorától tollforgató ember volt

Enyedi diákkorában Bodor János, Ferencz Simu, Ferencz Istvan, Irsay József, Józsa Zsigmond, Gaspar Janos, Ujvari István, Várhelyi Boldizsar és Zayzon Lajos theologusokkal Csekme Ferencz alapította meg a „Tizeskör” nevű, néhány évig a Bahlen kollegium belső szervezetében fennállt irodalmi egyesületet. A Tizeskör tagjai közül ma már alig par neves ember él, többen az életnek is kimagasló, itt nálunk is ismert alakjai lettek.

Könyvekben ki nem adott irodalmi munkássága is több kötetre tehető. Egyházi irodalmi munkássága is tényező.

Irodalmi munkásságáért a kolozsvári Erdélyi Irodalmi Társaság és marosvásárhelyi Kemeny Zsigmond Irodalmi társaság ezeótt három évvel tagjai sorába iktatta s e megtiszteltetést mint a Társaság munkás tagja, haláláig megtartotta. E minőségében tartott nemreg emlékbeszédet a Kemeny Zsigmond Irodalmi Társaságnál a mi nagy költőnkéről, Szabó Jenőről, az egykori nagyenyedi theologusról, aki szintén tagja volt a Társaságnak.

Elmulása hírére szomoruan emlékezem meg az én kedves öreg barátomról, a feledhetetlen Feri bácsiról, vármegyénk szülöttéről, az egykori enyedi diákról, akit nagyon sokan ismertek és akit mindenki szeretett, aki ismerte.

Dr. I. Diénes Jenő,

H I R E K.

November

16

-1-9-3-5-

— Időjárás nov. 10—16 ig Kilenc nap óta éjjel-nappal teljesen derült az ég, e héten nem volt soha egy tenyérnyi felhő sem az égen. A hét első fele teljesen szeles és derült volt, a második felében déltől kezdve naponként gyenge ÉK szél fújt. Csapadék nem volt e héten semmi. A levegő hőmérséklete nov. 13. 14 és 15 napjaira virradólag szállt le fagypontra alá, leghidegebb volt 15-én, — 1,2 C°, a többi napokon 1-2 fokkal fagypontra alatt volt, de azért a talaj éjjelenként megfagyott és reggelre hóharmat (dér) borította azt. Legmelegebb volt nov. 11-én d. u., 15,0 C°, heti középhőmérséklet 5,9 C°. A légsúlymérő állása egész héten magas volt, maximum 15-én, 711,1 mm., minimum 13-án 707,3 mm., tehát az ingadozás csekély volt.

— Nov. 23-ikán Katalin teaest a Vigadóban.

— Szent Antal-est. A katolikusainknál nov. 28-ikán, kedden lesz a téli évad első Szent Antal-estélye, melyre felhívjuk olvasóink figyelmét.

— A ref. egyház kepeügyei. Nov. 13-án, szerdán délután a ref. egyház előjárósága gyűlést tartva, örömmel vette tudomásul Nagy József egyházi kepebeszedő jelentését, mely szerint újból munkája megkezdése óta, 15 nap alatt, 106 egyházzal teljesítette kötelességét. Többek között teljesen, mások részletlőriestként rendezték hátrálékos egyházi adójukat. Az egyház előjárósága ez uton is kéri az egyház minden tagját, hogy Nagy Józsefet, ha náluk megjelenik, fogadják illő tisztelettel és a mennyire csak lehetik, hátrálékos adójukat vele rendezzék.

— Aki saját lakásába tört be. Szélsőséges bűnügyi történet játszódott le a napokban az olasz fővárosban. A rendőrök tettenérték Cipri Antonio betörőt, amikor éppen azon taradozott, hogy kifosszon egy lakást. A rendőrszobában derült ki, hogy a teljesen részeg betörő saját lakásába hatolt be anélkül, hogy ezt észre vette volna. Cipri rövidesen a bíróság elé került, amely legnagyobb csodálkozására megbízhatatlannak vélte a bűncselekményt és hathónapi börtönrre ítélte amiatt, mert betörést követett el — saját lakásán.

— Tejszövetkezeti gyűlés. Szerdán a helybeli tejszövetkezet tagjai megbeszélést folytattak az élénkebb munka megkezdésének tárgyában. A tevékenységet kiterjesztik az eddig be nem kapcsolt falvakra is.

— Hazatért a nagyasszony... Özv. Szotyori Danielné néhány esztendővel fiai látogatására Budapestre ment és ott is halt meg. A nagyasszony érezve halálát, annak az óhajának adott kifejezést pénzügyi főtanácsos fia előtt, hogy szeretné, ha halála után a vásárhelyi temetőben pihenhetne. Az anyját rajongásig szerető fia parancsra vette édesanyja utolsó kérését és nagy utánjárás után sikerült végre elérni, hogy engedélyt kapott a holttest hazaszállítására. Csütörtökön délelőtt be is futott a budapesti teherautó özv. Szotyori Danielné holttestével és a kálvinista templom harangjainak megkondulásával délután a ref. egyház szertartása után helyezték most már végső pihenőhelyére. A szép számú rokonok és ismerősök előtt D. Paál Lajos lelkész megható beszéddel búcsúzott a hazatért nagyasszonytól, kit visszahívott az édes anyaföld.

— Utlevél nélküli utasok. A rendőrség letartóztatta Johann Georgét és feleségét, Natalin Martinovicit, akik utlevél nélkül lépték át a határt. A férfi Dollfus meggyilkolása után szökölt át Berlinbe, majd onnan Belgrádba ment. Bucurestibe szállították őket.

— Új közjegyző. Dr. Benedek János közjegyző, akit városunkba helyeztek át, a járásbíróssággal szembe működését megkezdte.

— Új arcképes igazolványt kell váltásnak a vasúti és katonai nyugdíjasok. A vasúti vezérigazgatóság körrendeletben értesítette az állomásfőnökségeket, hogy január 1-től a vasúti és katonai nyugdíjasok részére új fényképes igazolványt bocsát ki. Az erre vonatkozó kervényeket az állomásfőnökségeknek kell beadni a következő iratokkal felszerelve: 1. Igazolvány arról, hogy vasúti nyugdíjas. 2. Házassági kivonat. 3. Kiskorú gyermekek anyakönyvi kivonata. 4. Bizonyítvány a népesedési hivataltól a lakhelyre vonatkozólag. 5. Nyugták, hogy

befizette az arcképes igazolványok utáni illetéket az állomásfőnöknél. 6. Aláírt fénykép 5—5 cm. nagyságban. 7. A felbelyegzett kervényben fel kell tüntetni: mennyi a nyugdíj, a nyugdíjkirovat száma és családtagok száma. A kervényeket nov. 20-ig kell beadni.

— Már a falvakba is bejárnak a farkasok. Sasau községben Jancso Gyula jegyző udvarán farkasok jartak és a sertéseket megtamadták. A kutyák riasztották el az ordasokat.

— Önmagától menő jármű. Veres Ferenc, a debreceni femipari szakiskola kiuno eredményteljesen végzett novendek olyan járművet alkotott össze, amely a rakott teher súlyától mozog és ha megszabadulják terhétől, önmagától visszatér kiindulási helyére. Találmányát nagy érdeklődés mellett be is mutatta. Egy általa készített járműre ráületett egy kistűt, mire a jármű önmagától megindult, majd amikor a kistű bizonyos távolság után leszállt róla, visszatért eredeti helyére. Veres találmányának lényege azon a fizikai törvényen alapszik, hogy azt az erőt, amelyel fogva a testek a tolare esnek, mozgato erove lehet alakítani. Minel nagyobb a teher, annál tovább mehet a jármű.

* Dr. Mágori Jenő ügyvéd irodáját városunkban General Grigorescu u. 24 sz. alatt (volt dr. Zsigmond iroda helyiseg) megnyitotta.

A halálba indulok dala.

A budapesti zenekávéházakban nemrég felcsendűl egy új nota. Remekbeszabott vers, gyönyörű dallammal hamarosan nepszerűvé vált új sláger lett belőle, de azután olyan nevezetességre lett szeri, amely szinte egyedülálló a dalokészlet történetében. Az új slágernek „Szomorú vasárnap” a címe, de most már nyugodtan lehet „halál-dallam” is nevezni, mert a budapesti rendőrkapitányság te. jegyzése szerint rövid néhány nap leforgása alatt halál mentek a halálba ugyiszólván az ajkukon a legújabb slágerrel.

Nem felhasználás, csupán kuriozumképpen itt közöljük a „Szomorú vasárnap” szövegét:

Szomorú vasárnap száz fehér virággal.
Vartalak kedvesem tempioi imával,
Amokat kergető vasárnap délelőtt,
Banatom hirtelen nemű-ű visszajött.
Azota szomorú mindig a vasárnap,
Könny csak az italom, kenyerem a bánat,
Szomorú vasárnap.

Utolsó vasárnap, kedvesem gyere el.
Pap is lesz, koporsó, ravata, gyászlepel.
Akkor is virag var, virag es — koporsó.
Viragoslak aint utam az utolsó,
Nyitva lesz a szemem, hogy meg egyszer lássalak
Ne feij a szememtol holtan is aidaik
Utolsó vasárnap.

Jobban jár, ha mindenütt
SZENT-GYÖGY vizet kér!

No. G. 9350/1929.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel delegat prin aceasta publică în baza deciziei No. G. 9350/1929, a judecătorei mixte Trg.-Săucesc în favorul Ioan Kosa dom. în Poian repr. prin avocatul Dr. Moinar Denes din Trg.-Săucesc pentru încasarea creanței de 2033 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua 20 Noiembrie 1935 orele 4 p. m. la fața locului Poian la locuința următorului unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 1 mașina de cusut, 2 lăde, 4 scaune, 1 pat, 1 masă, 1 canapea, 1 vițel alb de 2—3 luni, 1 laut pt. păduri, 1 car de economic, etc. etc. în valoare de 3250 lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Târgul-Săucesc, la 25. Oct. 1935.

C. Popescu portărel delegat.

No. G. 1289/1934.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel delegat prin aceasta publică, că în baza deciziei No. G. 1289/1934 a Judecătorei mixte Târgul-Săucesc, în favorul reclamantului dr. Gavril Jancso din Covasna repr. prin avocatul Dr. Magori Eugen din Târgul-Săucesc, pentru încasarea creanței de 6270 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua 7 Dec. 1935. ora 15 în Lemaia casa No. 86 unde se vor vinde prin licitație publică judiciară 1 vacă, 2 vițel, 1 cai și 2 st. lemne în valoare de 6000 lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Dat Târgul-Săucesc, la 15 Oct. 1935.

C. Popescu port. del.

GYERÜNK EGY POHÁR
Luther-sörre
az EURÓPÁBA!

Színház.

Bácskai színtársulata városunkban.

A legjobb elismerések előzték meg Bácskai Gyula színtársulatának vásárhelyi szereplését. Székelyföldi körutjában mindenütt nagy szeretettel támogatták, mert komoly és értékes színtársulatnak mutatkozott be Bácskai társulata. Reméljük, hogy városunk közönsége is támogatni fogja színészeinket, akik a legjobb és legjobb színdarabokkal fognak bemutatkozni.

A nő és férfi színészek közül a következő értékes tagok neveit közöljük tájékoztatásul:

Lantos Ila primadonna, Honti Piri, Sugár Gita szubrettek, Hoffman Böske második subrett, Tóth Ica komika, Nagy Ilonka anyaszínésznő.

Férfiak: Badoczky István, Imrédi Géza bonvivan, Fodor Dezső másodbonvivan, Bácskai Gyula táncoskomikus, Román Sándor bufokomikus, aki egybeu rendező is, Solli Miklós apaszínész. Németi József szerelmes színész.

A kéthétre terjedő színiévad november 19-én, kedden kezdődik.

A MOZI MŰSORA.

Nov. 16—17-én, szombaton és vasárnap este 9 órakor, vasárnap délután 6 órakor kerül bemutatásra a

Kairói kaland

gyönyörű keleti felvételekkel. Rendkívül kellemes operett.

FŐSZEREPLŐK: Renate Müller, Willi Fritsch és Leopoldine Konstantin.

A mozi dec. 3-ig szünetet tart.

Felhívjuk a mozilátogató közönség szíves figyelmét, hogy a mozi előadása d. u. 6 órakor, este 9 órakor pontosan megkezdődik.

Minden alkalommal friss Híradó.

Mindenféle vastagsága

P a p o n d e k l i

a

Kovács-hírlapiroda

könyv és papírzületben beszerezhető.

ITT AZ ŐSZ,

tanuljon táncolni

A közel jövőben alkalma nyílik elsajátítani a divatos modern táncokat.

November és december hónapban tánc és torna tanfolyamot tartok.

IRENE VERESS

párisi okl. táncinatór.

Ma és minden este
az „EURÓPA” kávéházban

Duczi Jóska

hirneves Jazz-bandja hangversenyez

Megjelent a

Hermes

Asuti menetrend. — Kapható a KOVÁCS-hírlapirodában.

Ne olvassa el!

Tiszta összetételénél fogva nem zavarodik meg. A forrásnál személyesen meggyőződhet arról, hogy még „konzerválni” sem preceinek bele szénsavat, mégis a legszénsavdusabb. Eppen ezért a legkellemesebb ízű és legegészségesebb.

Őn már tudja, hogy az a Szent György víz!